

Ministerstvo kultury

Č. j.: MK 65015/ 2020 OE

134 120

PROGRAM PÉČE O NÁRODNÍ KULTURNÍ POKLAD

5. aktualizace dokumentace Programu

listopad 2020

Rekapitulace předchozích aktualizací programu a zdůvodnění předkládané páté aktualizace

Usnesením vlády č. 1134 ze dne **7. 9. 2005** vláda vzala na vědomí informaci o potřebě řešit péči o národní kulturní poklad ve vlastnictví státu a ve správě státních kulturních institucí a současně schválila zpracování programu č. **134 120 – Program péče o národní kulturní poklad ve vlastnictví státu.**

Materiál „Program péče o národní kulturní poklad“ předložený Ministerstvem kultury byl projednán a schválen vládou usnesením č. 716 ze dne **7. června 2006.**

Dokumentace Programu předpokládala realizaci obnovy a rozvoje národních kulturních institucí v letech 2007 až 2014. V průběhu přípravy, vzhledem k velké náročnosti jednotlivých projektů, se dospělo k potřebě upravit časové a finanční ukazatele Programu. Na základě předložených aktuálních investičních záměrů a s postupným rozkrýváním složitosti i hloubky problematiky projektové přípravy byl zpracován objektivizovaný časový průběh realizace projektů - akcí. Jako nutné se jevilo i rozšíření věcné náplně Programu ve vztahu k nezbytnosti dokončení rekonstrukce hlavní budovy Národního technického muzea a navazující instalaci expozic v objektu po rekonstrukci. Dále se jednalo o potřebu urychleného zajištění depozitních a provozních kapacit pro Národní knihovnu ČR, a to vzhledem k nutnosti nahradit zrušený záměr realizace objektu nové knihovny „Novodobých fondů a služeb“ na Letné.

Vládě předložený aktualizovaný materiál o stavu, průběhu a financování „Programu péče o národní kulturní poklad“ byl usnesením vlády č. 911 ze dne 23. července 2008 vzat na vědomí. Bylo schváleno doplnění Programu o dokončení rekonstrukce objektu Národního technického muzea - 3. etapa, instalaci stávajících a nových expozic a výstavbu depozitáře Národní knihovny v Hostivaři, dále byl schválen časový harmonogram a aktualizace výše účasti státního rozpočtu v jednotlivých letech do roku 2017.

Následně vládě předložený materiál „Změna dokumentace programu č. 134 120 – Program péče o národní kulturní poklad“, jehož podstatou byla aktualizovaná verze dokumentace Programu, byl usnesením vlády č. 62 z **18. ledna 2010** vzat na vědomí, schválena aktualizovaná dokumentace Programu, a tedy i nový časový harmonogram s aktualizovanými potřebami jeho financování, dále vláda schválila vyjmutí projektů – akcí „Novodobých fondů a služeb Národní knihovny“ – knihovna na Letné a „Přístavby hlavní budovy NTM“ z věcných cílů Programu.

Tato uváděná „Změna dokumentace Programu“ v období r. 2009 až r. 2010 byla zapříčiněna:

1) Etapizací - rozdělením „Rekonstrukce a revitalizace Klementina“ původně na pět samostatných akcí, která byla vynucená složitostí projektu i stavební realizací, včetně související akce na „Rekonstrukci přípojek vody a kanalizace do areálu Klementina“, z důvodů trvalého zajištění provozu areálu. Areál Klementina bude

sloužit zejména styku s veřejností odbornou i laickou a uložení fondů je řešeno depozitním areálem v Hostivaři.

2) Nutností doplnit záměr na výstavbu depozitního areálu v Hostivaři pro Národní knihovnu ČR, který měl být realizován jako náhrada knihovny na Letné, a to o samostatnou akci „Rekonstrukce stávajícího depozitáře v Hostivaři“. Tato akce měla umožnit uložení 2 mil. svazků společně s již realizovaným depozitářem (první nový depozitář), se kterým bude stavebně stávající rekonstruovaný depozitář propojen. Uváděná výstavba depozitního komplexu (areálu) měla garantovat dosažení dostatečné kapacity pro přírůstky fondů knihovny a dostatek provozní plochy související s obsluhou fondů a činnostmi, které by nebylo v následných obdobích možno vykonávat v historickém objektu Klementina.

3) Časovým skluzem při přípravě projektových a zadávacích dokumentací pro dvě akce Uměleckoprůmyslového muzea v Praze, též pro akci Národního technického muzea na vybudování nových expozic, a zvláště pak podstatným zdržením projekční přípravy dvou akcí Národního filmového archivu.

Vzhledem ke zpoždujícímu se průběhu realizace Programu během r. 2010 a 2011 byl vládě předložen v 6/2012 materiál ke „Změně usnesení vlády č. 62 z 18. 1. 2010 a Programu péče o národní kulturní poklad č. 134 120“. Na základě předloženého materiálu bylo usnesením vlády č. 549 ze dne **19. července 2012** o aktualizaci dokumentace Programu, schváleno prodloužení trvání jeho realizace do 31. 12. 2018, včetně nového časového harmonogramu s aktualizovanými potřebami financování a doplnění Programu o 4 nové akce. Tímto usnesením vláda dále schválila postup při uskutečňování změn Programu tak, že výdaje státního rozpočtu pro jeho potřeby a případné změny termínu dokončení realizace Programu bude schvalovat vláda a ostatní změny Programu budou v kompetenci ministra financí. Předmětná aktualizace Programu byla dána především opakovaným nárůstem deficitu v plnění časového harmonogramu i v čerpání dotačních prostředků a zvláště pak zdůvodněnými požadavky Národního muzea, Národní knihovny ČR a Národního divadla, které byly doloženy detailními investičními záměry, na zařazení čtyřech nových akcí do Programu.

V současné době je zřejmé, že časové i finanční ukazatele Programu schválené usnesením vlády č. 415 ze dne **31. května 2017**, kterým byly do programu zařazeny další 3 nové akce a stanoveno jeho dokončení k 31. 12. 2020, již neodpovídají současnému stavu realizace jednotlivých akcí, a proto je nezbytné provést korekci jeho časového průběhu.

Uváděný stav je zapříčiněn především častými odvoláními účastníků otevřených zadávacích řízení podle zák. č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů, a to jak na projektové, tak stavební práce, komplikovaným projednáváním stavebních úprav historických objektů s nejvyšším stupněm památkové ochrany. Z tohoto důvodu došlo k podstatným časovým skluzům. Obtížným a zdlouhavým problémem bylo získávání vhodných pozemků pro

novostavby v hl. městě Praze, a to pro sídlo Národního filmového archivu, které se ovšem ukázalo jako neperspektivní, a depozitáře Uměleckoprůmyslového muzea v Praze. Závažné problémy způsobilo rovněž pozastavení, respektive zrušení přípravy novostavby pro Národní knihovnu v Praze na Letné, které si ve svých důsledcích vynutilo změnu koncepce rekonstrukce a revitalizace celého areálu Klementina a indikovalo novou výstavbu depozitního areálu Národní knihovny v Hostivaři, včetně rekonstrukce tamějšího stávajícího (původního) depozitáře.

Hmotný investiční majetek subjektů v působnosti Ministerstva kultury reprezentují zejména objekty hlavních národních muzejních, galerijních, archivních i knihovnických institucí, které jsou převážně kulturně historickými památkami, a též se jedná o objekty, které byly a jsou předmětem zcela nové výstavby.

Cíl programu

V rámci předmětného Programu je řešen rozvoj vybraných národních institucí, včetně instalací nových expozic a dovybavení nejmodernějšími technologickými zařízeními, a to postupnou realizací **27** akcí, zařazených do 3 následně uvedených podprogramů.

134 122 - Obnova a rozvoj materiální základny Národního muzea

134 123 - Obnova a rozvoj materiální základny Národní knihovny ČR

134 124 - Obnova a rozvoj národních kulturních institucí

Uskutečněním těchto podprogramů dojde k zvýšení technické úrovně prezentace sbírek muzeí, předmětná výstavba zajistí technicky dokonalejší depozitáře v rámci péče o movitý státní majetek mimořádné kulturní a historické hodnoty. Dále bude zajištěno dobudování nových, respektive provozních kapacit knihoven, depozitářů i archivů, zvýšení úrovně kulturně informačního rozvoje a informačních technologií.

Obsah a kritéria hodnocení žádostí

Jednotlivé podprogramy zahrnují akce vyplývající z usnesení vlády k zajištění „Programu péče o národní kulturní poklad“, a jsou obsažené v názvu každého podprogramu.

Pravidla pro poskytování záloh

Zálohy na práce a dodávky jsou od r. 2020 poskytovány v rozsahu investorem doložených smluvních vztahů. Ke konci běžného rozpočtového roku musí být zálohy vyúčtovány.

Vyhodnocení efektivity zdrojů vynaložených na přípravu a realizaci Programu

Předmětem hodnocení efektivity vynaložených zdrojů na přípravu a realizaci Programu respektive jednotlivých podprogramů bude hodnocení plnění jejich závazných ukazatelů časových i finančních a v tomto případě hodnocení rozsahu pořizovacích prostředků i nákladů, závazných parametrů a termínů realizovaných podprogramů, včetně jednotlivých akcí.

V závěrečném hodnocení programu bude ve smyslu § 4 odst. 1 písm. c) vyhlášky č. 560 ze dne 11. prosince 2006, o účasti státního rozpočtu na financování programů reprodukce majetku, vyjádřeno dosažení efektu hodnocením skutečně dosažených hodnot závazných ukazatelů a parametrů podprogramů uvedených ve stanovisku Ministerstva financí.

Kontrolní činnost správce Programu

V procesu přípravy akce spočívá kontrolní činnost v ověření věrohodnosti podkladů, investičních záměrů a technické účelnosti vynakládaných prostředků, v posouzení zadávací dokumentace výběrových řízení a uzavíraných smluvních vztahů pro realizaci akce.

V rámci uskutečňování akce kontroluje správce Programu v průběhu její realizace, dosažení projektovaných věcných i technických parametrů, též soulad vynakládaných prostředků s uzavřenými smluvními vztahy a zvláště pak dodržení závazných ukazatelů. Správce programu se pravidelně v průběhu realizace akce účastní kontrolních dnů a provede kontrolu stavby v rámci závěrečného vyhodnocení akce, kde se zvláště zaměří na dodržení projektovaných parametrů stavby. V případě zvláště významných akcí se zástupce Ministerstva kultury zúčastní práce realizačního týmu nebo poradní skupiny statutárního zástupce účastníka Programu.

Účastník Programu je v průběhu přípravy a realizace akce řízen pokyny správce Programu, kterými je upraven postup v jednotlivých fázích přípravy a realizace v závislosti na výši účasti státního rozpočtu na financování realizace akce.

Podprogram 134 122 - Obnova a rozvoj materiální základny Národního muzea

Zdůvodnění ekonomických a časových ukazatelů i technických parametrů podprogramu

Cíl podprogramu

Novorenesanční hlavní **budova Národního muzea** byla postavena v letech 1885 - 1891 podle projektu architekta Josefa Schulze. Nemovitost je řazena mezi vrcholné projevy české architektury druhé poloviny 19. století. Od svého uvedení do provozu neprošla žádnou rekonstrukcí, mimo dílčích rekonstrukcí po haváriích - poškození za 2. světové války, devastace fasády střelbou v roce 1968, porušení statiky nosných konstrukcí při budování metra v 70. letech 20. století, kdy bylo zapotřebí část budovy stabilizovat. Před zahájením rekonstrukce byla budova ve velmi špatném stavu, inženýrské sítě byly ve stavu havarijním, servis pro návštěvníky byl na zcela nevyhovující úrovni, stálé expozice byly neaktuální a v nevyhovujícím stavu, sbírkové předměty uložené v této budově byly trvale ohrožovány špatným technickým stavem a vlivy okolního prostředí, které chátrající budova nebyla schopna ovlivňovat a eliminovat.

Technický stav budovy vedl k energetickým ztrátám a k značným výdajům na údržbu a havárie, zároveň velmi omezeně umožňoval pořádat takové výstavy i komerční aktivity, které by byly alespoň částečně návratné z hlediska vložených prostředků. Přes vysokou investici do generální rekonstrukce by bylo její odložení z dlouhodobého hlediska nejen nekonceptní, ale rovněž tak nehospodárné.

Cílem rekonstrukce bylo prodloužit životnost této významné kulturní památky pro další generace a přispět k oživení a přizpůsobení objektu současným i očekávaným budoucím požadavkům na provoz muzea s cílovým počtem 550 tis. návštěvníků ročně, při zachování maximální autenticity objektu.

Zdůvodnění cílů stavebně souvisejících s hlavním cílem podprogramu

Mezi další akce podprogramu byly zařazeny i akce, které jsou v kategorii následně vyvolaných souvisejících investic. Jedná se především o rekonstrukci dalšího **depozitního objektu v Terezíně** (bývalá Hamburská kasárna), která umožní trvalé i přechodné uložení sbírkových předmětů během realizované rekonstrukce historické budovy a uskutečněná obnova tohoto objektu vedla k uvolnění prostor v historické budově, ve které byly před vystěhováním přeplněné depozity. Současně tím dojde k získání většího prostoru pro expozice v historické budově.

Pro administrativní a provozní zázemí Národního muzea byl získán **objekt bývalého Federálního shromáždění**, který kromě této funkce představuje významný rozvojový

potenciál muzea, zejména po propojení s historickou budovou muzea. Rekonstrukce tohoto významného objektu umožní z podstatné části trvalou redislokaci administrativních, řídicích i vědeckých pracovníků a získání atraktivních ploch pro další expozice. Uskutečnění této rekonstrukce by se mělo projevit výrazně i ve zvýšeném zájmu návštěvníků o expozice muzea, a též o navazující doprovodné akce, čímž by se pozitivně ovlivnil turistický ruch v hlavním městě a příjmy z něj plynoucí.

Zdůvodnění technicko-ekonomických parametrů podprogramu a vyhodnocení efektivnosti

Projektované parametry podprogramu respektují hlavní záměry rekonstrukce objektu historické budovy s mimořádně vysokou uměleckou a řemeslnou hodnotou a bohatostí výzdoby interiérů i exteriéru. Mobilíář objektu představuje soubor vybavení budovy od vstupu do objektu a veřejnosti přístupných prostor, až po historický nábytek původní administrativní části objektu. Jedná se o soubor cca 160 soch, bust a medailonů v interiéru z kovu, kamene a štuky, 40 toskánských sloupů a krby. Soubor maleb zahrnuje výzdobu lunet a olejomalby na schodišti a ochozu. Soubor 71 ks soch, sousoší a váz na plášti objektu je ve velmi špatném stavu.

Parametry byly voleny ve vztahu k obestavěným prostorům jednotlivých objektů, přírůstek kubatury historické budovy o 31 000 m³ je dán již vyprojektovaným a stavebně uskutečněným podzemním propojením s objektem bývalého Federálního shromáždění. Rekonstruovaný obestavěný prostor historické budovy o rozsahu 184 600 m³ reprezentuje komplexní a úplnou obnovu tohoto prostoru a rekonstrukce 167 700 m³ bývalé budovy Federálního shromáždění reprezentuje jeho částečnou úpravu a modernizaci pro expoziční a provozní účely. Na základě požadavků správce programu bylo vypuštěno z již dokončovaného projektu vybudování suterénů pod dvorem (atriem) historické budovy muzea, kde bylo původním záměrem zřídit chybějící trezorové depozitáře a výstavní sál. Předmětná změna byla dána snahou dosáhnout reálné úspory pro potřebu získání prostředků na realizaci vysoce nadstandardních expozic v obou objektech Národního muzea (dále NM), které reprezentují 9 988 m² zařizovaných expozičních ploch v historické budově a 2 197 m² nově zařizovaných expozičních ploch v nové budově, tj. v bývalé budově Federálního shromáždění.

Výše finančního ukazatele rekonstrukce byla dána špatným stavebně technickým stavem objektu, nutná byla kompletní výměna a změna všech instalací až po statické zajištění objektu, dále je dána velkým podílem uměleckořemeslných a restaurátorských prací na rekonstrukci velmi dekorativního interiéru, včetně restaurování pláště objektu. Konečně realizovaná hodnota ukazatele byla závislá na zvolených restaurátorských postupech schvalovaných během stavby, a to na základě zhotovitelem předložených restaurátorských záměrů. Zdárný průběh a výsledek rekonstrukce je podmíněn náročnou a detailní přípravou celého projektu,

při které byly zpřesňovány finanční ukazatele projektu (akce). Východiskem pro stanovení celkových pořizovacích prostředků na investice a nákladů na opravy bylo porovnání kubatury rekonstruovaných objektů podobného charakteru, a to objektu Rudolfiny a Obecního domu v Praze.

Restaurátorské práce byly oceňovány diferencovaně dle restaurátorských záměrů zpracovaných na jednotlivé umělecké prvky dle požadavků orgánů památkové péče. Ukazatele rekonstrukce depozitáře v Terezíně, nutné z důvodu uvolnění historické budovy NM a objektu bývalého Federálního shromáždění (dále FS) byly stanoveny souvztažným výpočtem pořizovacích prostředků a nákladových položek k ukazateli stanovenému pro hlavní budovu Národního muzea. Skladovací provozní soubory představuje účelové vybavení pro uskladnění sbírkových předmětů transportovaných z historické budovy do disponibilních depozitářů v Terezíně a Horních Počernicích, a tyto byly součástí související akce na stěhování sbírek z hlavní budovy, včetně „dovybavení“ depozitářů.

Výše finančního ukazatele rekonstrukce FS byla a je dána nutností přizpůsobit tuto moderní budovu novým provozně výstavním požadavkům, včetně jejího zabezpečení dle platných norem. Související finanční ukazatel pro zřízení nových expozic v obou dotčených budovách je určen enormním rozsahem expozičních ploch a záměrem vybavit dotčené prostory nejenom restaurovanými exponáty, ale převážně interaktivními modely v souladu s novými librety vzešlými z jednotlivých architektonických návrhů pro celý tento expoziční komplex.

Akce podprogramu 134 122:

- ❖ Rekonstrukce hlavní budovy Národního muzea
- ❖ Rekonstrukce objektu depozitáře NM - Terezín II.
- ❖ NM - sanační práce do zahájení rekonstrukce
- ❖ Stěhování sbírek z HB NM vč. dovybavení depozitářů
- ❖ Rekonstrukce bývalé budovy Federálního shromáždění
- ❖ Nové expozice v Historické a Nové budově Národního muzea

Podprogram 134 123 - Obnova a rozvoj materiální základny Národní knihovny

Zdůvodnění ekonomických a časových ukazatelů i technických parametrů podprogramu

Cíl podprogramu

Barokní areál národní kulturní památky **Klementinum** prošel celkovou rekonstrukcí naposledy ve 30. letech minulého století. Ačkoliv v těchto prostorách sídlí knihovna

historicky kontinuálně, novodobému rozvoji, tedy především s ohledem na dramatický růst produkce knihovních dokumentů a zákonné povinnosti jejich uchování, již samotný areál naprosto nepostačuje. V důsledku skutečnosti, že se postupně od r. 2000 aktualizoval stav, kdy budou stávající depozitní kapacity tohoto areálu Národní knihovny ČR zcela naplněny, a vznikne krizová situace, jevílo se jako nejvhodnější řešení tohoto neudržitelného stavu výstavba nové budovy pro uložení novodobých fondů (tj. knižních fondů publikovaných po roce 1800) a poskytování souvisejících služeb veřejnosti. Vzhledem k okolnostem, které byly vyvolány ukončením realizace projektu Novodobých fondů a služeb, respektive zrušení výstavby budovy nové knihovny na Letné, bylo jako jediné reálné řešení uváděného nedostatku depozitních kapacit a provozních ploch, výstavba dalších objektů v depozitním areálu knihovny v Hostivaři.

Zdůvodnění cílů stavebně souvisejících s hlavním cílem podprogramu

Výstavba nového depozitního objektu, tj. „**Depozitář - I.**“ s kapacitou 2 mil. až 2,5 mil. svazků, zajišťuje do horizontu 3 – 5 let dostatek prostoru pro uložení přírůstků novodobých fondů a je též zajištěn přímý přístup klientů k fondům a odpovídající provozní zázemí depozitáře. Do prostoru tohoto moderního depozitáře byla umístěna „digitalizační pracoviště“ pro potřebu Národní digitální knihovny. Vyprojektovaná výstavba dalšího „**Depozitáře – II.**“ v tomto areálu doplní depozitní kapacity do úrovně projektovaných kapacit nerealizovaného objektu Novodobých fondů a služeb, tj. knihovny na Letné, a to v rozsahu cca 3,5 mil. až 4 mil. svazků.

Uskutečněná výstavba a následné zprovoznění objektu prvního „**Depozitáře (I.)**“ v Hostivaři též umožní postupné uskutečnění rekonstrukce a revitalizace celého areálu Klementina, což by bez vystěhování 50 % tamějších depozitářů nebylo uskutečnitelné. Uváděná výstavba též vytvořila časový prostor pro zodpovědnou přípravu projektu a dokumentace pro územní řízení druhého depozitního a provozního objektu, tzv. „**Depozitář – II.**“ v Hostivařském areálu. Součástí výstavby depozitního areálu v Hostivaři je i Národní knihovnou ČR dlouhodobě odkládaná rekonstrukce „Stávajícího depozitáře“, která po dokončení zajistí uložení 4 mil. až 4,5 mil. svazků v kvalitně zaklimatizovaných a zabezpečených prostorách.

Barokní komplex Klementina je po Pražském hradu druhou největší pražskou národní kulturní památkou a dokončení tzv. první a druhé etapy rekonstrukce a revitalizace přineslo hmatatelné výsledky na kvalitě jeho provozu, který probíhá a bude probíhat, při realizaci následující třetí závěrečné etapy rekonstrukce a revitalizace, a to pouze za částečného omezení přístupu veřejnosti.

Zdůvodnění technicko-ekonomických parametrů podprogramu a vyhodnocení efektivity podprogramu

Projektované parametry reflektují smysl projektu výstavby nových depozitářů Národní knihovny i rekonstrukce - revitalizace areálu Klementina, tj. přírůstek ploch členěný dle účelu, který je získán výstavbou nových objektů v Hostivaři a změnou struktury ploch dosaženou revitalizací objektů Klementina. Parametr revitalizace objektů Klementina byl stanoven pro rozsah m^2 podlahové plochy objektů, která je ovšem limitována nižší i vyšší umělecko-řemeslnou náročností jednotlivých dotčených prostor. Další částí revitalizace areálu je úprava rozsáhlých dvorů, již uskutečněná rekonstrukce vodovodních i kanalizačních přípojek, včetně vybudování nejnútnejšího obslužného parkingu. Obslužnost studijních prostor a operativní dostupnost svazků deponovaných v tomto knihovnickém areálu je a bude zajišťována výstavbou výtahů a rekonstrukcí komunikačních tras. Součástí stavebních prací je i instalace: „Bezpečnostně technických systémů“, regálového úložného systému v dosud nevyužitých prostorách podkroví, stabilního hasicího zařízení a uskutečnění rozsáhlých restaurátorských prací v interiéru.

Rekonstrukce a revitalizace národní kulturní památky Klementinum bude prováděna po etapách. Realizace těchto akcí (projektů) umožní zásadní změny užívání Klementinského areálu o ploše 32 300 m^2 . Předpokládané kapacitní parametry budou postupně 480 čtenářských míst, 70 míst v učebnách a 100 míst ve víceúčelových sálech, kapacita skladovaných svazků bude 2,5 mil. ks z podstatné části uložených v nově upravovaných podstřešních prostorách a obsluhovaných automatickým systémem distribuce. Bude zřízeno podzemní parkoviště, provedena úprava hospodářského dvora, nově budou řešeny 2 návštěvnické vstupy a přístupové i obslužné komunikace. Zdárný průběh a výsledek rekonstrukce - revitalizace je dosud podmiňován náročnou a detailní přípravou celého projektu, při které byl zpracován i postupně upravován uživatelský záměr a zpřesňovány finanční i časové ukazatele, a to zejména ve vztahu na klasifikaci objektu, jakožto národní kulturní památky a opakovaně se měnícím nestandardním požadavkům odborných knihovnických sekcí i Národního památkového ústavu.

Byla již realizována stavba objektu „Depozitáře - I.“, kdy bylo vybudováno 32 180 m^3 obestavěného prostoru a získáno celkem 9 546 m^2 podlahové plochy, z toho 4 717 m^2 jsou plochy depozit pro uložení svazků a ostatní prostory jsou určeny pro zpracovatelskou linku, digitalizační pracoviště, studovnu, administrativní a sociální využití. Již během uskutečněné realizace „Depozitáře - I.“ byla dokončena předprojektová a projektová příprava pro stavbu „Depozitáře - II.“ tak, aby v časové návaznosti po dokončení první stavby a ukončení rekonstrukce stávajícího (původního) depozitáře mohl být realizován definitivní investiční záměr na výstavbu tohoto depozita. Objekt „Depozitáře - II.“ bude sloužit jako skladovací kapacita s obestavěným prostorem cca 40 000 m^3 . Uváděný depozitář by měl být vybaven nejmodernějším uskladňovacím systémem. Potřeba zajištění celkových depozitních

kapacit si vynutila uskutečnění rekonstrukce a generální opravy „Stávajícího depozitáře (původního)“ v Hostivařském areálu, která reprezentuje stavební obnovu 14 676 m³ obestavěného prostoru a modernizaci v 36 380 m³ klimatizovaného prostoru.

Akce podprogramu 134 123:

- ❖ Rekonstrukce a revitalizace Klementina (I. etapa)
- ❖ Novodobé fondy a služby - novostavba knihovny
- ❖ Depozitář NK v Hostivaři - (I. depozitář)
- ❖ Rekonstrukce stávajícího depozitáře NK ČR v Hostivaři
- ❖ Rekonstrukce a revitalizace Klementina - II. etapa
- ❖ Rekonstrukce přípojek vody a kanalizace do areálu Klementina
- ❖ Nové interiéry a mobiliář depozitářů NK v Hostivaři
- ❖ Instalace automatického systému distribuce dokumentů v Klementinu -
Národní knihovna
- ❖ NK - II. nový depozitář v Hostivaři
- ❖ Rekonstrukce a revitalizace Klementina - III. závěrečná etapa

Podprogram 134 124 – Obnova a rozvoj národních kulturních institucí

Zdůvodnění ekonomických a časových ukazatelů i technických parametrů podprogramu

Cíle podprogramu

Budova **Uměleckoprůmyslového muzea** v Praze (*dále též UPM*) byla postavena podle projektu arch. Josefa Schulze v letech 1896-1900, a to pouze pro výstavní účely. Již v době první republiky byly její prostory zaplněné. Situace se dále zhoršovala během války a zejména v poválečných letech, kdy byla budova doslova přeplněna nejenom výsledky běžné akviziční činnosti, ale i konfiskáty církevního a soukromého majetku. Z toho důvodu byly budovány mimopražské expozice a rozměrný sbírkový materiál byl umístován v depozitářích mimo Prahu. Po roce 1989 bylo muzeum nuceno vyklidit celkem sedm z těchto depozitářů. Postupem času byl tedy změněn účel užívání více než jedné poloviny budovy muzea, která sloužila částečně jako depozitář.

V roce 2000 došlo k statickému poškození klenby v přízemí budovy a následně byla provedena expertiza stability konstrukce muzea, ze které vyplývají následující skutečnosti:

Objekt byl určen a dimenzován především pro výstavní sály a neměl vybudováno prakticky žádné zázemí pro uložení sbírek, badatelen a obslužných prostor.

Dodatečnou půdní vestavbou depozitářů s novým stropem z osmdesátých let, ale také s již uskutečněnými stavebními úpravami z šedesátých a sedmdesátých let 20. století, zejména odebráním jednoho podlaží ve skladu knihovny a využíváním značné části budovy jako depozitářů, došlo v průběhu minulých let k významnému přetížení nosných konstrukcí.

Průzkumem bylo zjištěno, že cihelné zdivo má nízkou pevnost a základové poměry jsou rovněž nepříznivé. Na stabilitu objektu měla negativní vliv v minulosti i stavební činnost v těsném sousedství budovy. Došlo k výraznému kolísání hladiny spodní vody, které bylo příčinou zhroucení podlahy prvního nadzemního podlaží. Statické poměry podlaží muzea negativně trvale ovlivnila výstavba nedaleké trasy a stanice metra trasy „A“, podzemní garáže i rekonstrukce Rudolfiny. Trvale tuto situaci komplikovala dynamickými rázy vysoce frekventovaná přilehlá ulice 17. listopadu. Celková prostorová tuhost budovy byla nízká, objekt neměl příčné ztužující stěny, ani betonové věnce na svislých nosných konstrukcích, má velké okenní otvory a štíhlé (nedimenzované) meziokenní pilíře. I do výstavních prostor byla dodatečně vestavěna stropní konstrukce. Byla ohrožena nejen únosnost stropů, ale i zdivo meziokenních pilířů. Budovy, s nimiž je muzeum příslušné hospodařit, však neumožňovaly přestěhování a uložení tak velkého množství sbírkových předmětů.

Řešením této situace bylo nejprve zajištění akutního havarijního stavu budovy, vypracování komplexní projektové dokumentace, a to nejenom pro vlastní budovu muzea, ale též pro objekt nového depozitáře v Praze, kam byly po jeho dokončení přesunuty nevystavované části sbírek, a byla vytvořena rezerva pro akviziční činnost muzea. Původním plánem investora (UPM) bylo tedy realizovat uváděné stavby postupně, což nebylo možné, neboť stavba depozitáře byla uskutečněna s několikaletým odkladem, a to z důvodů správních průtahů a opožděného vypracování i schválení projektové dokumentace. Vzhledem k závažnosti stavebně technického stavu objektu muzea na jedné straně a kvalitě objektu, rozsahu jeho sbírek a významu muzea na straně druhé, byla naléhavost řešení daného stavu evidentní. Finančně i časově výhodné řešení vyžadovalo poměrně značné finanční náklady a pořizovací prostředky v krátkém časovém úseku, kdy UPM bylo nuceno získat náhradní prostory pro uložení sbírek a svojí činnost. Uskutečnit rekonstrukci muzea za provozu muzea, tedy bez jeho vyklizení, což bylo stavebně i organizačně možné, ale kladlo by nadstandardní nároky na budoucího zhotovitele rekonstrukce, tedy na POV stavby a samotného investora. Vzhledem původně plánované potřebě časové návaznosti obou staveb, nebylo již možné uskutečnit původně navrhované řešení na postupnou rekonstrukci muzea, rozloženou do několika etap. Trvajícím podmínkou celkového řešení situace UPM bylo neodkladné vybudování nového

depozitáře v Praze, které umožnilo trvalé odlehčení a vyklizení budovy muzea pro expozice a odborná pracoviště. Navazující zřízení plnohodnotných expozic ve 3 podlažích takto rekonstruovaného a opraveného muzea bude významnou akcí pro její trvalé využití.

Národní technické muzeum

Národní technické muzeum (dále též NTM) má již stoletou historii, budování muzea bylo završeno dokončením rekonstrukce hlavní budovy, instalací nových expozic a následným otevřením muzea pro veřejnost. Tyto akce byly zařazeny do Programu na základě usnesení vlády č. 911 ze dne 23. 7. 2008.

Dlouhodobě nebyly řešeny problémy s prezentací mimořádné sbírky techniky, vědy a průmyslu. Proto byl zvažován záměr výstavby nového objektu, v sousedství hlavní budovy muzea. Finanční prostředky na realizaci přístavby byly zčásti převedeny na dokončení rekonstrukce hlavní budovy, reinstalaci starých expozic a vybudování nových expozic v rekonstruovaném objektu jako prioritní zájem muzea, záměr přístavby z tohoto důvodu musel být opuštěn.

Kritický nedostatek vhodných depozitních prostorů a budov vyřešila stavba dalšího objektu (hala č. 3) v depozitním areálu NTM v Čelákovících. Stávající objekty depozitního areálu byly již zcela zaplněny a velké množství sbírkových předmětů (cca 6 200 evidenčních jednotek) bylo provizorně uloženo v náhradních prostorách (DKV Praha – střed), tedy v nevhodných podmínkách. V nové hale bylo po dokončení její výstavby uloženo několik tisíc sbírkových předmětů z fondů architektura, stavitelství, strojírenství, textilní průmysl, elektrotechnika, chemie a metalurgie.

Národní filmový archiv

Národní filmový archiv (dále též NFA), který patří k deseti nejvýznamnějším filmovým archivům na světě, má ve svých sbírkách, přesahujících 125 milionů metrů filmu, rozsáhlou sbírku barevných filmů, jejichž nejvýznamnější část představuje česká národní tvorba hraných, dokumentárních, animovaných a jiných filmů.

Posláním NFA je shromažďování, ochrana, vědecké zpracování a prezentace audiovizuálních archiválií dokumentujících národní a evropskou filmovou produkci, vznik a vývoj filmového umění, život českého národa a významné světové události.

Zásadním počinem pro uchování barevných filmových i černobílých materiálů bude výstavba **depozitáře v archivním areálu v Hradištku pod Medníkem**, který na odpovídající technické úrovni zajistí ochranu těchto materiálů i audiovizuálních archiválií na několik staletí. Součástí tohoto archivního areálu bude i digitalizační pracoviště vybavené nejmodernější technikou. Uváděný problém byl předkládán

k řešení již od roku 1993, ale prostředky na výstavbu depozitáře nebyly v minulosti NFA, a to až do zahájení realizace Programu, poskytnuty.

Dalším trvalým problémem je, že NFA dosud nemá **vlastní sídlo** a svou činnost vykonává v pěti lokalitách. Tato skutečnost dosud omezuje dostupnost archiválií odborné i laické veřejnosti i řadu dalších funkcí, které by NFA měl poskytovat. Byla zpracována studie výstavby budovy NFA, kde by byly soustředěny všechny aktivity vykonávané v Praze i ty, které dosud z kapacitních důvodů národní archiv vykonávat nemůže. Původní koncepce vybudovat nové sídlo v Nových Butovicích byla nahrazena plánem zřídit toto sídlo v rekonstruované a opravené administrativní budově bývalého „Nákladového nádraží na Žižkově“. Tento investiční záměr je převeden do nového programu „Péče o národní kulturní dědictví“.

Národní divadlo

Státní opera, dříve Smetanovo divadlo, byla do r. 2012 samostatným subjektem, tj. příspěvkovou organizací a ještě před svým spojením s Národním divadlem připravovala generální opravu a částečnou rekonstrukci historické budovy. Původní historická budova měla dožilé technické vybavení a její provozní soubory byly již za zenitem životnosti. Vlastní stavební konstrukce a plášť budovy byl poškozen exhalacími vlivy sousední magistrály a dynamickými otřesy způsobovanými provozem metra. Vedení Národního divadla rozhodlo po sloučení obou divadelních těles o podstatném rozšíření předmětné rekonstrukce, do které bude zahrnuta nová provozní budova Státní opery, která byla dodatečně přistavována v r. 1970 a její plášť byl též poškozen dynamickými rázy a vlastní vybavení naprosto neodpovídalo současným divadelním standardům na evropské úrovni. Vedení Národního divadla stanovilo základní priority pro tuto akci, a to v návaznosti na usnesení vlády České republiky ze dne 19. července 2012 č. 549, kterým byla zařazena nová akce do Programu, a to jako „Rekonstrukce historické a provozní budovy Státní opery“.

Zájmem zřizovatele je dostat tuto špičkovou evropskou i světovou operní scénu na vrchol nejen po umělecké stránce, ale i po stránce technické funkčnosti a vybavenosti. Opatření, která byla v rámci generální rekonstrukce plánována, jsou naprosto nezbytná pro další provoz této operní scény a její konkurenceschopnost ve srovnání obdobných scén v Evropě i mimo ni. Po dokončení generální rekonstrukce bude provoz těchto budov zajišťován na světové úrovni a v daleko příjemnějším prostředí z pohledu vnitřního klimatu a hygieny prostředí pro návštěvníky a účinkující. Modernizace technologií výrazně přispěje i k rozšíření repertoáru Státní opery, k čemuž dojde realizací předmětné rekonstrukce.

Rekonstrukcí fasádního a střešního pláště provozní budovy Státní opery dojde také ke značné úspoře energií. Přínosem generální rekonstrukce bude obnova zastaralých a nevyhovujících prostor, zlepšení zvukových a obrazových poměrů podtrhujících vynikající akustické prostředí hlavního sálu hlavní – historické budovy

i souvisejících prostor provozní budovy. Dalším přínosem bude skutečnost, že dojde k celkovému zlepšení světelných podmínek divadelní scény a zvýšení estetického pocitu z nově rekonstruovaných a stavebně upravených prostor. Po dokončení generální rekonstrukce budou dotčené budovy Státní opery odpovídat po provozní, estetické i umělecké stránce účelu moderní operní scény a celá umělecká instituce získá ještě více na své prestiži v celosvětovém operním měřítku.

Zdůvodnění technickoekonomických parametrů podprogramu a vyhodnocení efektivnosti podprogramu

Navržené parametry podprogramu respektují hlavní záměry obnovy a rozvoje národních kulturních institucí, tj. přírůstek ploch pro prezentaci a ochranu sbírek, obnovu divadelních objektů a záchranu historicky i umělecky cenných staveb. Rekonstrukce objektu historické budovy UPM s vysokou uměleckou a řemeslnou hodnotou a bohatostí výzdoby interiérů a dalších stávajících objektů NTM i ND je vztažena k podlahové ploše objektů, také přírůstky nových depozitních kapacit NTM i UPM jsou reprezentovány podlahovou plochou a obestavěným prostorem, a to jako nejvhodnějším ukazatelem užítosti nových objektů. Obnovy pláštíků historických budov UPM, NTM a ND jsou rovněž vyjádřeny v plochách.

Předpokládané finanční a časové ukazatele rekonstrukce byly a jsou dány špatným stavebně technickým stavem obnovovaných objektů. Zdárný průběh a výsledek rekonstrukcí byl a je podmíněn náročnou a detailní přípravou projektů, při které mohou být zpřesňovány jednotlivé finanční i časové ukazatele. Východiskem pro stanovení celkových pořizovacích a nákladových finančních prostředků bylo porovnání kubatury rekonstruovaných objektů podobného charakteru.

Prostředky na pořízení nových objektů byly stanoveny na základě objemových studií, stavební části byly specifikovány pro 1 m³ obestavěného prostoru i pro vybavení plánovaných objektů, a to dle účelu budoucího využití ploch a charakteru jednotlivých staveb.

Výstavba centrálního depozitáře UPM obsahuje celkové pořizovací prostředky na stavbu a vybavení areálu včet. Restaurátorských dílen, výstavních prostor, technického a sociálního zázemí o celkové ploše 11 135 m². Záchrana historické budovy UPM obsahuje komplexní rekonstrukci 53 350 m³ obestavěného prostoru počínaje statickým zajištěním objektu a konče restaurováním nástěnných maleb. Stavba je zcela výjimečná a náklady na opravy i pořizovací prostředky na technické zhodnocení objektu muzea byly během vlastní stavby upřesněny.

Výstavba depozitní haly č. 3 NTM v Čelákovících byla pro objekt tohoto typu méně náročná, vzhledem k nižším potřebám na její vybavení u 15 100 m³ obestavěného prostoru.

Investiční prostředky na **technické zhodnocení** ve 3. etapě uskutečněné rekonstrukce hlavní **budovy NTM** byly v souladu s náročností obnovy a s vnitřními úpravami objektu o celkovém rozsahu 3 973 m² expozičních a obslužných ploch.

Reinstalace a zřízení nových **expozičních NTM** se dotklo podlahové plochy o rozsahu cca 7 250 m².

Depozitář NFA byla speciální stavba na úschovu filmového materiálu, s jejímž projektováním a výstavbou nebyly v České republice zkušenosti a potřeby výstavby se týkaly 21 760 m³ obestavěného prostoru.

Pořizovací prostředky na technické zhodnocení a nákladové prostředky na provedení oprav **historické a provozní budovy Státní opery** dosáhly během realizace akce nadstandardního rozsahu, čemuž odpovídá vysoce sofistikované a opakovaně doplňované zpracování realizačního projektu pro celkem 132 550 m³ obestavěného prostoru obou objektů.

Akce podprogramu 134 124:

- ❖ Rekonstrukce historické budovy UPM v Praze
- ❖ Národní filmový archiv - sídlo
- ❖ Výstavba depozitární haly č. 3 - Čelákovice
- ❖ Rekonstrukce hlavní budovy NTM - III. etapa
- ❖ Vybudování expozičních v hlavní budově NTM
- ❖ Rekonstrukce historické a provozní budovy Státní opery
- ❖ Sanace havárie fasády a střechy historické budovy UPM v Praze
- ❖ Zřízení digitálního pracoviště v depozitáři NFA na Hradištku
- ❖ Zřízení stálé expozice v historické budově UPM
- ❖ Archivní areál NFA Hradištko II
- ❖ Centrální depozitář v Praze, UPM v Praze